

به نام خدا

اهمیت مدیریت رفتار و انگیزش در کلاس درس

مؤلف :

مژگان رضایی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: رضایی، مژگان، ۱۳۷۰
عنوان و نام پدیدآور: اهمیت مدیریت رفتار و انگیزش در کلاس درس / مولف
مژگان رضایی.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۳۲ ص.
شابک: ۰-۰۲۴-۴۰۸-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: کلاس درس - مدیریت رفتار - انگیزش
رده بندی کنگره: PN۲۱۴۰
رده بندی دیویی: ۸۰۹/۲۲۰
شماره کتابشناسی ملی: ۹۴۹۳۸۳۰
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: اهمیت مدیریت رفتار و انگیزش در کلاس درس
مولف: مژگان رضایی
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرایی، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۳۲۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>
شابک: ۰-۰۲۴-۴۰۸-۶۲۲-۹۷۸
تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۵	فصل اول
۵	مقدمه
۸	اهمیت مدیریت رفتاروانگیزش در کلاس درس
۱۳	تعریف رفتار
۱۴	انگیزش چیست؟ و چرا مهم است؟
۱۶	چه چیزی موجب رفتار میشود؟
۱۹	چرا شدت رفتار تغییر میکند؟
۲۳	فصل دوم
۲۳	مقدمه
۲۶	ایجاد انگیزش در دانش آموزان
۲۹	نظریه های انگیزشی
۳۶	انگیزشی درونی و بیرونی
۳۸	روشهای عملی برای افزایش انگیزش تحصیلی
۴۱	نقش اهداف و انتظارات در انگیزش
۴۵	فصل سوم
۴۵	مقدمه
۵۲	بنیاد یک کلاس درس سالم
۵۸	تاثیر محیطی، فیزیکی، روانی بر یادگیری
۶۳	راهکارهای ایجاد فضای مثبت و حمایتی
۶۶	مفاهیم و اصول ایجاد یک کلاس سالم
۷۱	فصل چهارم
۷۱	مقدمه
۷۶	ارتباط در کلاس
۸۰	اصول برقراری ارتباط موثر با دانش آموزان
۸۱	تکنیکهای گفتگو و شنیدن فعال
۸۳	نقش زبان بدن و ارتباط غیر کلامی

حل تعارضات ومشكلات ارتباطی.....	۸۴
فصل پنجم	۸۷
مقدمه.....	۸۷
راهبردهای مدیریت انضباطی.....	۸۸
ایجاد قوانین وانتظارات روشن.....	۹۰
تکنیکهای پیشگیری ازمشكلات رفتاری.....	۹۲
روشهای برخورد بامشكلات رفتاری.....	۱۰۱
فصل ششم	۱۰۹
مقدمه.....	۱۰۹
همکاری باوالدین وجامعه.....	۱۱۱
نقش والدین درموفقیت تحصیلی دانش آموزان.....	۱۱۳
روشهای مؤثرهمکاری باوالدین.....	۱۱۴
اهمیت جامعه وهمکاری بین مدرسه ای.....	۱۱۷
نتیجه گیری.....	۱۱۹
منابع و مأخذ	۱۲۹
منابع فارسی.....	۱۲۹
منابع لاتین.....	۱۳۰

فصل اول

مقدمه

اهمیت مدیریت رفتار و انگیزش در کلاس درس نمی‌تواند نادیده گرفته شود زیرا نقش مهمی در ایجاد محیطی مثبت و مؤثر برای یادگیری دانش‌آموزان دارد. این عوامل تأثیر مستقیم بر عملکرد تحصیلی، تعاملات اجتماعی و رشد شخصیتی دانش‌آموزان دارند. مدیریت رفتار به معنای تنظیم و هدایت رفتارهای دانش‌آموزان به سوی اهداف آموزشی و تربیتی است. این مدیریت شامل تدوین قوانین و مقررات کلاس، استفاده از تکنیک‌های تشویقی و اصلاحی، و برقراری ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان است. انگیزش در کلاس درس به فرآیندهایی اشاره دارد که باعث تحریک و حفظ علاقه و تلاش دانش‌آموزان برای یادگیری می‌شود. انگیزه می‌تواند به صورت درونی (از طریق علاقه شخصی به موضوع) یا بیرونی (از طریق تشویق‌ها و پاداش‌ها) باشد. یک کلاس درس با مدیریت رفتار و انگیزش صحیح، محیطی امن و حمایت‌کننده فراهم می‌آورد که در آن دانش‌آموزان احساس تعلق و اعتماد به نفس می‌کنند. این محیط به آنها کمک می‌کند تا با علاقه‌مندی و اعتماد به نفس بیشتری به یادگیری بپردازند. در غیاب مدیریت صحیح رفتار، کلاس درس به محیطی پراسترس و ناامن تبدیل می‌شود که در آن دانش‌آموزان نمی‌توانند به خوبی تمرکز کنند و یادگیری به طور مؤثر صورت نمی‌گیرد. از سوی دیگر، مدیریت انگیزش به حفظ سطح بالایی از تلاش و پشتکار دانش‌آموزان کمک می‌کند. روش‌های مدیریت رفتار شامل استفاده از تقویت مثبت و منفی، تنبیه سازنده، و تنظیم قوانین و مقررات کلاس است. تقویت مثبت به شکل تحسین و پاداش می‌تواند رفتارهای مطلوب را تقویت کند، در حالی که تقویت منفی به حذف عواملی که رفتارهای نامطلوب را تشویق می‌کنند، می‌پردازد. انگیزش در کلاس درس می‌تواند از طریق برنامه‌های آموزشی

متنوع، استفاده از فناوری‌های نوین، و مشارکت دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری افزایش یابد. معلمان می‌توانند با ارائه مطالب به صورت جذاب و مرتبط با زندگی روزمره، انگیزه یادگیری را در دانش‌آموزان تقویت کنند. استفاده از تکنیک‌های آموزشی مختلف، مانند یادگیری مبتنی بر پروژه، همکاری گروهی، و بازی‌های آموزشی، می‌تواند به افزایش انگیزش و درگیر شدن فعالانه دانش‌آموزان در یادگیری کمک کند. این تکنیک‌ها نه تنها جذابیت کلاس درس را افزایش می‌دهند بلکه مهارت‌های اجتماعی و کار تیمی را نیز تقویت می‌کنند. معلمان با نقش مدل و الگو برای دانش‌آموزان، می‌توانند با نمایش رفتارهای مثبت و ارزشمند، انگیزه و الهام‌بخشی برای دانش‌آموزان باشند. این الگوها به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا رفتارهای مطلوب را تقلید کرده و در جهت رشد شخصیتی خود قدم بردارند. مدیریت رفتار و انگیزش به ارتباط موثر میان معلمان و دانش‌آموزان نیاز دارد. معلمان باید بتوانند به دانش‌آموزان خود گوش دهند، نیازها و مشکلات آنها را درک کنند و با ایجاد ارتباطات مؤثر، فضایی برای بیان نظرات و احساسات دانش‌آموزان فراهم آورند. ارزیابی منظم از عملکرد دانش‌آموزان و ارائه بازخوردهای سازنده می‌تواند نقش مهمی در افزایش انگیزه و بهبود رفتارهای آنها داشته باشد. بازخوردهای مثبت و راهنمایی‌های سازنده به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا نقاط قوت و ضعف خود را شناسایی کرده و در جهت بهبود عملکرد خود تلاش کنند. یکی از راه‌های مؤثر در مدیریت رفتار و انگیزش، تدوین برنامه‌های آموزشی فردی متناسب با نیازها و توانمندی‌های هر دانش‌آموز است. این برنامه‌ها می‌توانند به دانش‌آموزان کمک کنند تا با سرعت و روش‌های مناسب خود، به اهداف آموزشی دست یابند. استفاده از تکنولوژی‌های آموزشی، مانند نرم‌افزارهای آموزشی و پلتفرم‌های آنلاین، می‌تواند به افزایش انگیزه و جذابیت یادگیری کمک کند. این ابزارها می‌توانند محتوای آموزشی را به صورت تعاملی و جذاب ارائه دهند و فرصت‌های یادگیری خودمختار را فراهم کنند. تنظیم محیط فیزیکی کلاس نیز نقش مهمی در مدیریت رفتار و انگیزش دارد. یک محیط فیزیکی منظم، جذاب و مجهز به منابع آموزشی مناسب می‌تواند انگیزه دانش‌آموزان را افزایش داده و یادگیری را تسهیل کند. توجه به

تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان و پذیرش تنوع در کلاس درس می‌تواند به ایجاد محیطی حمایتی و فراگیر کمک کند. معلمان باید توانایی‌ها، علایق و سبک‌های یادگیری مختلف دانش‌آموزان را در نظر گرفته و با استفاده از روش‌های متنوع آموزشی، پاسخگوی نیازهای همه دانش‌آموزان باشند. تشویق به خودارزیابی و انعکاس شخصی در میان دانش‌آموزان می‌تواند به افزایش انگیزه و خودکارآمدی آنها کمک کند. این فرآیندها به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا به طور مستقل پیشرفت خود را ارزیابی کرده و در جهت بهبود خود گام بردارند. استفاده از داستان‌ها، مثال‌ها و تجربیات واقعی می‌تواند محتوای آموزشی را جذاب‌تر کرده و انگیزه یادگیری دانش‌آموزان را افزایش دهد. این روش‌ها به دانش‌آموزان کمک می‌کنند تا ارتباط میان مطالب آموزشی و زندگی واقعی خود را درک کنند. تشویق به تعاملات اجتماعی و همکاری میان دانش‌آموزان می‌تواند به بهبود رفتارهای اجتماعی و افزایش انگیزه آنها کمک کند. فعالیت‌های گروهی و پروژه‌های مشترک فرصت‌های مناسبی برای تقویت مهارت‌های ارتباطی و همکاری دانش‌آموزان فراهم می‌آورند. ارائه فرصت‌های انتخاب و استقلال به دانش‌آموزان می‌تواند به افزایش انگیزه و مشارکت آنها در فرآیند یادگیری کمک کند. وقتی دانش‌آموزان احساس می‌کنند که در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های آموزشی مشارکت دارند، انگیزه و تعهد بیشتری نسبت به یادگیری خود نشان می‌دهند. در نهایت، نقش خانواده در مدیریت رفتار و انگیزش دانش‌آموزان نباید نادیده گرفته شود. همکاری و ارتباط مستمر میان مدرسه و خانواده می‌تواند به بهبود رفتارها و انگیزه‌های دانش‌آموزان کمک کرده و یکپارچگی و هماهنگی در آموزش و تربیت آنها را تضمین کند. این رویکردهای مختلف نشان می‌دهد که مدیریت رفتار و انگیزش در کلاس درس نیازمند توجه به جوانب مختلفی است و تأثیرات مثبت زیادی بر روی یادگیری و رشد دانش‌آموز

اهمیت مدیریت رفتار و انگیزش در کلاس درس

مدیریت رفتار به مجموعه‌ای از استراتژی‌ها و روش‌ها اشاره دارد که برای هدایت و تنظیم رفتارهای دانش‌آموزان در محیط کلاس استفاده می‌شود. هدف اصلی مدیریت رفتار ایجاد یک محیط یادگیری منظم و سازنده است که در آن دانش‌آموزان بتوانند به بهترین شکل ممکن یاد بگیرند و رشد کنند. این مدیریت شامل تنظیم قوانین کلاس، نظارت بر رفتارها و ارائه بازخوردهای مناسب به دانش‌آموزان است. استفاده از تقویت مثبت یکی از مهم‌ترین تکنیک‌های مدیریت رفتار است. این روش شامل تحسین و تشویق دانش‌آموزان برای رفتارهای مطلوب است که باعث می‌شود این رفتارها تکرار شوند. پاداش‌هایی مانند امتیازهای اضافی، جایزه‌های کوچک یا حتی یک تشویق ساده می‌تواند انگیزه دانش‌آموزان را برای ادامه رفتارهای مثبت افزایش دهد. تنبیه سازنده یکی دیگر از ابزارهای مدیریت رفتار است که برای اصلاح رفتارهای نامطلوب به کار می‌رود. تنبیه باید به گونه‌ای باشد که دانش‌آموزان را به تفکر در مورد رفتار خود وادار کرده و راه‌های بهتری برای تعامل و یادگیری پیشنهاد دهد. این نوع تنبیه شامل توضیح دادن درباره پیامدهای رفتار نامناسب و راهنمایی برای انتخاب رفتارهای بهتر است. برقراری ارتباط مؤثر با دانش‌آموزان نقش حیاتی در مدیریت رفتار دارد. معلمان باید توانایی شنیدن و درک نظرات و احساسات دانش‌آموزان را داشته باشند و بتوانند به گونه‌ای با آنها صحبت کنند که دانش‌آموزان احساس احترام و توجه کنند. این ارتباطات می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا احساس امنیت و اعتماد به نفس بیشتری در محیط کلاس داشته باشند. (ناصر محمودی، ۱۳۹۹)

ارزیابی منظم و بازخورد دادن به دانش‌آموزان بخش دیگری از مدیریت رفتار است که می‌تواند به بهبود رفتارها و عملکرد تحصیلی کمک کند. معلمان باید به طور مستمر رفتارهای دانش‌آموزان را مشاهده و ارزیابی کنند و بازخوردهای سازنده‌ای ارائه دهند که نقاط قوت و ضعف آنها را نشان دهد. این بازخوردها به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا رفتارهای خود را اصلاح کرده و در جهت بهبود مستمر تلاش کنند. رفتار به مجموعه‌ای از اعمال و واکنش‌های فرد در پاسخ به

محیط اطرافش اطلاق می‌شود. این اعمال می‌توانند شامل گفتار، حرکت‌ها، و حتی واکنش‌های احساسی و فکری باشند. رفتارهای انسانی تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند ژنتیک، تربیت، تجربیات گذشته، و شرایط محیطی قرار می‌گیرند. به طور کلی، رفتارها می‌توانند به دو دسته‌ی مثبت و منفی تقسیم شوند؛ رفتارهای مثبت مانند همکاری، احترام و مسئولیت‌پذیری موجب رشد و توسعه فردی و اجتماعی می‌شوند، در حالی که رفتارهای منفی مانند پرخاشگری، بی‌احترامی و تنبلی می‌توانند مشکلاتی برای فرد و جامعه ایجاد کنند. رفتار در محیط آموزشی نقش بسیار مهمی دارد، زیرا می‌تواند تأثیر مستقیم بر کیفیت یادگیری و تجربه تحصیلی دانش‌آموزان بگذارد. رفتارهای مثبت در کلاس درس، مانند توجه به معلم، مشارکت در بحث‌ها و همکاری با همکلاسی‌ها، می‌توانند فضایی مثبت و حمایتی ایجاد کنند که در آن همه‌ی دانش‌آموزان فرصت یادگیری بهتری داشته باشند. در مقابل، رفتارهای منفی مانند بی‌نظمی، پرخاشگری و عدم تمرکز می‌توانند فرآیند یادگیری را مختل کرده و بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر منفی بگذارند. شناخت و درک رفتارهای مختلف و دلایل آن‌ها می‌تواند به معلمان و والدین کمک کند تا راهبردهای موثرتری برای مدیریت و هدایت رفتارها اتخاذ کنند. این شامل تشخیص علل رفتارهای نامطلوب و استفاده از روش‌های مناسب برای تغییر آنهاست. به عنوان مثال، یک دانش‌آموز که به دلیل مشکلات خانوادگی دچار اضطراب و بی‌نظمی است، ممکن است نیاز به حمایت عاطفی و مشاوره داشته باشد. با استفاده از تکنیک‌های مدیریت رفتار مانند تقویت مثبت، تنبیه سازنده، و برقراری ارتباط موثر، می‌توان به دانش‌آموزان کمک کرد تا رفتارهای مطلوب را توسعه دهند و در مسیر موفقیت تحصیلی و شخصی گام بردارند. انگیزش یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر بر رفتار و عملکرد انسان است. به طور کلی، انگیزش به فرآیندی اشاره دارد که در آن افراد به سمت انجام کارها و دستیابی به اهداف خاص تحریک و هدایت می‌شوند. انگیزش می‌تواند داخلی یا خارجی باشد؛ انگیزش داخلی ناشی از علاقه و لذت شخصی به فعالیت است، در حالی که انگیزش خارجی از پاداش‌ها و تشویق‌های بیرونی مانند نمرات خوب، پول یا تحسین دیگران به دست می‌آید. در